

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๓

วันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓

เรื่อง ศาลอาญากรุงเทพใต้ส่งคำร้องของจำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๕๕๐/๒๕๓๖ เพื่อขอให้
ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลอาญากรุงเทพใต้ได้ส่งคำร้องของจำเลยที่ ๑ (นายสมพร เดชานุภาพ) จำเลยที่ ๒ (นายเนร มหาวิไลย์) และจำเลยที่ ๔ (นายรังสรรค์ ต่อสุวรรณ) เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๒๐ ขัดต่อรัฐธรรมนูญและใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ หรือไม่

คำร้องและเอกสารประกอบคำร้องของผู้ร้อง สรุปลงได้ว่า

พนักงานอัยการกองคดีอาญากรุงเทพใต้ เป็นโจทก์ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๕๕๐/๒๕๓๖ ฟ้องนายสมพร เดชานุภาพ (ผู้ร้องที่ ๑) นายเนร มหาวิไลย์ (ผู้ร้องที่ ๒) นายอภิชาติ อังศุรางกูร และนายรังสรรค์ ต่อสุวรรณ (ผู้ร้องที่ ๓) รวม ๔ คน เป็นจำเลยในข้อหาพร้อมกัน ก่อให้ผู้อื่นกระทำความผิดด้วยการใช้ จ้าง วานหรือยุยงส่งเสริมให้ฆ่าผู้อื่น (นายประมาธ ชันชื้อ) โดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อน อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ มาตรา ๒๘๘ และมาตรา ๒๘๙ คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอาญากรุงเทพใต้

ผู้ร้องที่ ๑ และผู้ร้องที่ ๒ ซึ่งเป็นจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ในคดีให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ว่าได้ถูกเจ้าพนักงานตำรวจกองปราบปรามซึ่งเป็นเจ้าพนักงานของรัฐทำการจับกุม ควบคุมและดำเนินการสอบสวนในข้อหาดังกล่าว โดยไม่มีอำนาจสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ ถึงแม้ว่ากองปราบปรามมีเขตอำนาจสอบสวนคดีได้ทั่วราชอาณาจักรก็มิใช่เป็นการให้อำนาจตามกฎหมาย แต่เป็นเพียงระเบียบภายในของกรมตำรวจ เท่านั้น กล่าวคือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖ ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช ๒๔๗๗ ออกข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยมีข้อความในข้อ ๒.๕ ให้อำนาจแก่อธิบดีกรมตำรวจเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวน และมีอำนาจสั่งการเกี่ยวกับคดีอาญาได้ทุกคดี อธิบดีกรมตำรวจจึงมีคำสั่งที่ ๘๖๑/๒๕๓๖ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๓๖ แต่งตั้งเจ้าพนักงานตำรวจกองปราบปราม ทำการสอบสวนคดีของผู้ร้องทั้งสาม จึงเป็นการสอบสวนที่ไม่เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ ย่อมก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ต้องหา เป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้ร้องทั้งสองที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ตามมาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๕๓ วรรคสอง จึงส่งผลให้การสอบสวนดังกล่าวเป็นการสอบสวนที่ไม่ชอบ เนื่องจากคำสั่งแต่งตั้งพนักงานสอบสวน ฯ นี้ได้อาศัยอำนาจตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ฯ ซึ่งเป็นการให้ผูใดผู้หนึ่งมีอำนาจนอกเหนือจากที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดไว้ ดังนั้น คำสั่งแต่งตั้งพนักงานสอบสวน ฯ ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ฯ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖ จึงเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับมิได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

ผู้ร้องทั้งสองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลอาญากรุงเทพใต้ส่งข้อโต้แย้งดังกล่าวเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

๑. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖ เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ
๒. ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ ข้อ ๒.๕ เป็นข้อบังคับที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ
๓. คำสั่งแต่งตั้งพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ตามคำสั่งกรมตำรวจที่ ๘๖๑/๒๕๓๖ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๓๖ เป็นคำสั่งที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ
๔. การกระทำของพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติตามคำสั่งแต่งตั้งของอธิบดีกรมตำรวจ (พลตำรวจเอก สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์) โดยอาศัยข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ฯ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบ เป็นการสอบสวนที่ไม่ชอบและไม่เป็นธรรม ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ทั้งนี้ เป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๓

ผู้ร้องที่ ๓ ซึ่งเป็นจำเลยที่ ๔ ในคดียื่นคำร้องว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ ซึ่งบัญญัติว่า “ห้ามมิให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีใดต่อศาลโดยมิได้มีการสอบสวนในความผิดนั้นก่อน” เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ ต้องด้วยมาตรา ๖ เป็นอันใช้บังคับมิได้ เพราะ

๑. คดีที่ไม่มีการร้องทุกข์ กล่าวโทษ หรือร้องขอให้ช่วยเหลือ หรือการร้องทุกข์ กล่าวโทษ หรือร้องขอให้ช่วยเหลือซึ่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๓ มาตรา ๑๒๔ มาตรา ๑๒๕ และมาตรา ๑๒๗ และรัฐธรรมนูญรับรองสิทธิที่จะได้รับการสอบสวนด้วยความเป็นธรรม ตามมาตรา ๒๕๑ พนักงานอัยการก็ฟ้องคดีได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐

๒. การใช้ราชฎในการสืบสวน ซึ่งขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๐) มาตรา ๑๗ และรัฐธรรมนูญรับรองไว้ตามมาตรา ๒๕๑ พนักงานอัยการก็ฟ้องคดีได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐

๓. คดีที่มีการรวบรวมพยานหลักฐานที่ไม่ถูกต้องไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะผู้รวบรวมไม่ได้เป็นพนักงานสอบสวน และการบันทึกสำนวนการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะผู้บันทึกไม่ได้เป็นพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๑ มาตรา ๑๓๕ และรัฐธรรมนูญรับรองสิทธิไว้ ตามมาตรา ๒๕๑ พนักงานอัยการก็สามารถฟ้องคดีได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐

๔. คดีที่ไม่มีการกระทำอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด (หลอกให้กระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง) ซึ่งเป็นการไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ ประกอบกับมาตรา ๕๕ และรัฐธรรมนูญรับรองและคุ้มครองไว้ตามมาตรา ๓๒ พนักงานอัยการก็สามารถนำคดีมาฟ้องได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐

๕. การออกหมายจับและการจับที่ไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๖๖ (๑) มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๐ และรัฐธรรมนูญรับรองไว้ตามมาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ พนักงานอัยการก็สามารถฟ้องคดีได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐

๖. การสอบสวนที่ไม่ปฏิบัติตามกระบวนการทางอาญา ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาทั้งหมด และรัฐธรรมนูญรับรองไว้ตามมาตรา ๒๕๑ พนักงานอัยการก็สามารถฟ้องคดีได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐

๗. พยานหลักฐานที่ได้มาโดยไม่ชอบ ผ่าฝืนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๖ และรัฐธรรมนูญรับรองไว้ตามมาตรา ๒๕๓ พนักงานอัยการก็สามารถฟ้องคดีได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐

๘. การสอบสวนที่ได้กระทำขึ้นโดยที่ไม่มีความผิดอาญาเกิด อ้าง หรือเชื่อว่า เกิด หรือผู้ต้องหา มีที่อยู่ หรือถูกจับ (โดยชอบ) ซึ่งฝ่าฝืนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๓๑ และมาตรา ๑๓๕ และรัฐธรรมนูญรับรองไว้ตามมาตรา ๒๕๑ พนักงานอัยการก็สามารถฟ้องคดีได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐

๙. การกันผู้ต้องหาด้วยกันไว้เป็นพยาน ซึ่งไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๓๒ ที่ห้ามมิให้โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน และรัฐธรรมนูญรับรองไว้ตามมาตรา ๒๕๓ พนักงานอัยการก็สามารถฟ้องคดีได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐

๑๐. กรณีไม่มีผู้เสียหายตามกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) พนักงานอัยการก็สามารถฟ้องคดีได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ ทั้งๆ ที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๒๕๑

๑๑. การสอบสวนที่ได้กระทำโดยผู้ไม่มีอำนาจสอบสวน ซึ่งขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๔๐ และรัฐธรรมนูญรับรองไว้ตามมาตรา ๒๕๑ พนักงานอัยการก็สามารถฟ้องคดีได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐

๑๒. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ ห้ามพนักงานอัยการฟ้องคดี เฉพาะในกรณีที่มีได้มีการสอบสวนในความผิดเท่านั้น แต่ไม่ได้ห้ามในกรณีการสอบสวนโดยไม่ชอบสอบสวนโดยไม่มีอำนาจ สอบสวนโดยผิดกฎหมาย การใช้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๑๒๐ นี้ ผู้ใช้อำนาจรัฐ คือพนักงานอัยการจึงมีอำนาจที่จะกระทำละเมิดสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ของประชาชนได้โดยตรง และทำละเมิดได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งสิทธิที่รัฐธรรมนูญรับรองและคุ้มครองไว้ ตามมาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๕ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๓ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ จึงขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ และนอกจากนี้ยังขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๗๐ โดยตรงอีกด้วย

ศาลรัฐธรรมนูญได้ตรวจคำร้องแล้ว จึงมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการต่อไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๑๐ และส่งสำเนาคำร้องของผู้ร้องทั้งสามให้พนักงานอัยการ ซึ่งเป็นผู้ถูกร้อง และเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา อาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติแถลงเป็นหนังสือ ตลอดจนให้มีการออกนั่งพิจารณา ฟังคำแถลงของคู่กรณีในวันที่ ๑๕ มิถุนายน วันที่ ๒๒ กรกฎาคม และวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๒ เพื่อรับฟังข้อเท็จจริง คำแถลงประกอบคำร้อง และเอกสารประกอบคำร้องจากคู่กรณี

พนักงานอัยการได้แถลงเป็นหนังสือสรุปความว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นกฎหมายที่กำหนดวิธีการในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามอำนาจหน้าที่ของสถาบันต่างๆ และของพนักงานเจ้าหน้าที่ มาตรา ๑๖ เป็นการกำหนดอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปของตัวสถาบันและของเจ้าพนักงานของรัฐในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมิใช่เป็นกฎหมายในการตั้งสถาบัน เช่น สถาบันศาล อัยการ หรือตำรวจ และมีใช่เป็นกฎหมายแต่งตั้งเจ้าพนักงานต่างๆ เช่น ศาล พนักงานอัยการ ตำรวจ เพื่อให้เป็นผู้ดำเนินการให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่กฎหมายที่จะตั้งสถาบันใด หรือพนักงานผู้นั้น จะกำหนดโดยกฎหมายอื่น เช่น ในเรื่องการศาลยุติธรรม ได้แก่ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลต่างๆ และพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ส่วนกฎหมายที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการ ได้แก่ พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๕๘ หรือกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมตำรวจ ประกาศรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ฯลฯ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖ จึงเป็นกฎหมายที่บัญญัติแต่เพียงว่า อำนาจศาล พนักงานอัยการ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ต้องเป็นไปตามกฎหมาย และข้อบังคับทั้งหลาย อันว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานนั้นๆ ซึ่งหมายถึงว่า อำนาจของเจ้าพนักงานย่อมเป็นไปตามกฎหมาย และข้อบังคับทั้งหลายที่ว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานนั้นๆ โดยที่อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจในการออกประกาศ หรือข้อบังคับ เพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานในหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดไม่ขัดกัน เช่น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นพนักงานสอบสวน ต่อมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดให้ตำรวจฝ่ายเดียวเป็นพนักงานสอบสวน เพราะหากรัฐมนตรีไม่กำหนดดังกล่าวแล้ว เมื่อเกิดคดีขึ้นพนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจต่างมีอำนาจสอบสวน ย่อมเกิดการซ้ำซ้อนและเป็นที่เดือดร้อนแก่ประชาชน หรือกรณีของกฎหมายจัดตั้งศาล ศาลอาญามีอำนาจรับคดีที่วราชอาณาจักรได้ ศาลจังหวัดมีอำนาจรับพิจารณาคดีที่เกิดในเขตอำนาจศาลแขวงได้ แต่ได้กำหนดไว้ว่าหากคดีเกิดนอกกรุงเทพมหานคร หรือคดีเกิดในกรุงเทพมหานคร และอยู่ในเขตอำนาจศาลอาญากรุงเทพได้ ศาลอาญาจะไม่รับพิจารณาคดี

ในส่วนมาตรา ๑๒๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา นั้น มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องคือ มาตรา ๒๘ บัญญัติให้ผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา คือ พนักงานอัยการและผู้เสียหาย สำหรับผู้เสียหายเป็นผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำผิดอาญามีสิทธิฟ้องคดีได้ทุกกรณี และไม่ปรากฏว่า ประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติห้ามผู้เสียหายมิให้ฟ้องคดีแต่ประการใด ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๘ บัญญัติให้พนักงานอัยการมีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาลได้ แต่มีข้อจำกัดห้ามมิให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีใดต่อศาลโดยมิได้มีการสอบสวนในความผิดนั้นก่อน ตามมาตรา ๑๒๐ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กำหนดขั้นตอนการดำเนินคดีอาญาว่าจะต้องกลั่นกรองตรวจสอบด้วยการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานก่อนดำเนินคดี อันเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน มิให้ถูกกระทบกระเทือน บทบัญญัติมาตรา ๑๒๐ จึงมิใช่เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจพนักงานอัยการที่จะฟ้องคดีได้ตามอำเภอใจ แต่เป็นบทบัญญัติที่จำกัดอำนาจพนักงานอัยการไว้ว่า จะฟ้องคดีได้ต้องมีการสอบสวนคดีนั้นก่อน ถ้าคดีใดไม่มีการสอบสวน พนักงานอัยการจะฟ้องคดีต่อศาลไม่ได้ ทั้งนี้ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๕๕๐/๒๕๓๖ ของศาลอาญากรุงเทพใต้ ที่พนักงานอัยการฟ้องจำเลยทั้งสี่ต่อศาลนั้น การสอบสวนของพนักงานสอบสวนโดยพนักงานสอบสวนกองปราบปราม กรมตำรวจ และโดยอธิบดีกรมตำรวจ เป็นไปโดยชอบถูกต้องตามกระบวนการขั้นตอนที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดไว้ทุกประการ ตั้งแต่การรับคำร้องทุกข์กล่าวโทษ การสืบสวน การขออนุมัติจับกุม การแจ้งข้อหา การขอค้นผู้ต้องหาเป็นพยาน การรวบรวมพยานหลักฐาน การทำความเห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาทั้งสี่หรือจำเลยทั้งสี่ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๕๕๐/๒๕๓๖ และควรสั่งไม่ฟ้อง นายบรรเจิด จันทนะเปลิน ผู้ต้องหาที่กั้นไว้เป็นพยานก็ถูกต้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และระเบียบข้อบังคับของกรมตำรวจและกระทรวงมหาดไทย บทบัญญัติมาตรา ๑๒๐ จึงเป็นบทบัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนที่ตกเป็นผู้ต้องหา เพราะพนักงานสอบสวนมีหน้าที่ต้องรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๑

พนักงานอัยการเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๒๐ เป็นบทบัญญัติที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้แถลงเป็นหนังสือสรุปความว่า อำนาจการออกข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ ประกาศ ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๓ นั้น ไม่มีข้อความที่ปรากฏว่าอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด คงปรากฏตามคำชี้แจงของผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยและผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๒๓ ข้อ ๒ ว่าข้อบังคับนี้จะไม่อ้างทั้งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน แต่จะอาศัยอิงหลักตามกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าว และปรากฏตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยเรื่อง

กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนความผิดอาญาสั่งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ณ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๕ ว่าอำนาจการสั่งประกาศใช้ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ฯ โดยอาศัยความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖ สำนักงานตำรวจแห่งชาติเห็นว่า การถือปฏิบัติงานราชการตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖

สำหรับอำนาจของพนักงานสอบสวนตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ฯ ที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖ นั้น มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๑ บัญญัติอำนาจสอบสวนความผิดอาญาที่กระทำในราชอาณาจักร โดยให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ปลัดอำเภอ และข้าราชการตำรวจ ซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป มีอำนาจสอบสวนความผิดอาญาภายในเขตอำนาจของตน ดังนั้นผู้มีอำนาจและหน้าที่สอบสวนความผิดอาญาจึงเป็นพนักงานสอบสวน ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับเขตอำนาจไว้ จึงต้องเป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับทั้งหลายว่าด้วยอำนาจและหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ อันได้แก่พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๔ และ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕ กำหนดให้กองปราบปราม เป็นราชการบริหารส่วนกลาง สังกัดกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง กรมตำรวจ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๑๕ เรื่องกำหนดหน่วยงานเขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครองของหน่วยราชการในกรมตำรวจ ข้อ ๘ และพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๖ กำหนดให้กองปราบปรามเป็นราชการบริหารส่วนกลาง สังกัดกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง กรมตำรวจ มีเขตอำนาจการรับผิดชอบและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดอาญาทั้งหลายทั่วราชอาณาจักร ทั้งนี้ ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ ข้อ ๒.๕ ที่กำหนดให้อธิบดีกรมตำรวจเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนและมีอำนาจสั่งการเกี่ยวกับคดีได้ทุกกรณี ซึ่งรวมทั้งการมีคำสั่งแต่งตั้งให้ข้าราชการตำรวจผู้ใดเป็นพนักงานสอบสวน เป็นการปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ การที่อธิบดีกรมตำรวจมีคำสั่งที่ ๘๖๑/๒๕๓๖ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๓๖ แต่งตั้ง พลตำรวจตรี ล้วน ปานรศทิพ ผู้บังคับการกองปราบปราม กับพวก เป็นพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนคดีที่ผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๔ ถูกกล่าวหาว่าร่วมกันใช้ จ้าง วานหรือยุ้งส่งเสริม หรือด้วยวิธีอื่นใดให้ผู้อื่นกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งกรมตำรวจดังกล่าว จึงมีอำนาจสอบสวนความผิดอาญา และมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ ถึง มาตรา ๑๕๒ ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖ และ มาตรา ๑๒๐ และข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ ข้อ ๒ และข้อ ๒.๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ผู้ร้องที่ ๑ และผู้ร้องที่ ๒ ได้ชี้แจงในคราวออกนั่งพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญและจากเอกสาร ประกอบคำแถลง สรุปความว่า ผู้ร้องทั้งสองได้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ จ้าง วาน บุคคลอื่นให้กระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา โดยไตร่ตรองไว้ก่อน ผู้ร้องทั้งสองเห็นว่า กฎหมาย ที่ใช้บังคับแก่คดีนี้ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ กล่าวคือ ศาลอาญากรุงเทพใต้ได้รับฟ้องจากพนักงาน อัยการ กล่าวหาว่าผู้ร้องกระทำความผิดโดยใช้สำนวนการสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจกองปราบปราม ซึ่งอ้างตนเองว่า เป็นพนักงานสอบสวนตามคำสั่งกรมตำรวจที่ ๘๖๑/๒๕๓๖ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๓๖ ที่อาศัยข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ ข้อ ๒.๕ ซึ่งข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ฯ ได้อาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖ ทั้งนี้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ ที่บัญญัติว่า ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยย่อมมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม ซึ่งผู้ร้องได้ตีความคำว่า เป็นธรรม หมายถึง ผู้ต้องหาทุกคนจะต้องได้รับการสอบสวนจากพนักงานสอบสวนที่ชอบด้วยกฎหมาย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ ได้กำหนดอำนาจ การสอบสวน พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ในกรณีนี้พนักงานสอบสวนที่รับผิดชอบมิได้เป็นไป ตามประมวลกฎหมายดังกล่าว แต่ถูกแต่งตั้งขึ้นโดยคำสั่งของอธิบดีกรมตำรวจโดยอาศัยอำนาจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖ ทำให้ผู้หนึ่งผู้ใดมีอำนาจกระทำการนอกเหนือ จากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้นั้น ผู้ร้องจึงเห็นว่าไม่เป็นธรรม เนื่องจากการแต่งตั้ง พนักงานสอบสวนที่รับผิดชอบไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้การสอบสวนนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน อีกทั้งพยานหลักฐานที่ได้มาจากการสอบสวน เป็นพยานหลักฐานที่จัดสร้างขึ้นเองทั้งสิ้น เนื่องจาก พยานหลักฐานที่ได้พบเห็นที่ศาลอาญากรุงเทพใต้ มิใช่พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิด แต่เป็นการเกิดขึ้นจากการจัดหา หลอก และกำหนดขึ้น โดยพนักงานสอบสวน ซึ่งขัดต่อประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๖ เนื่องจากคดีนี้ไม่มีมูล ไม่มีกระทำความผิด และไม่ครบ องค์ประกอบความผิดฐานเป็นผู้ใช้ จ้าง วาน ผู้ร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ๔ ประเด็นดังกล่าว ข้างต้น

ต่อมาผู้ร้องที่ ๑ และผู้ร้องที่ ๒ ได้ส่งเอกสารประกอบคำแถลงด้วยวาจา จำนวน ๒๑ รายการ และแถลงเพิ่มเติมสรุปความว่า ข้อบังคับหรือระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อาศัยอำนาจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖ เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่นั้น มิใช่กฎหมาย ซึ่งหากเจ้าพนักงานผู้ใดไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติผิดไปจากข้อบังคับหรือระเบียบดังกล่าวก็ไม่มี ความผิดฐาน เจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญา ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งออกตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖ เป็นข้อบังคับที่ออกมาใช้เป็นข้อยกเว้นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่บัญญัติ เรื่องอำนาจการสอบสวนและพนักงานสอบสวนไว้ชัดเจนแล้ว

ผู้ร้องที่ ๓ ได้ชี้แจงในคราวออกนั่งพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญและจากเอกสารประกอบคำแถลง เอกสารคำแถลงการณ์สรุปคดี เอกสารบทคัดย่อ และคำขอให้วินิจฉัย สรุปความว่า ผู้ร้องอ้างถึงคำร้อง ที่ผู้ร้องร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญนี้ ผู้ร้องไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิดตามที่ถูกฟ้อง แต่คำร้องนี้เป็นคำร้อง ที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยในสองประเด็น คือ ประเด็นแรก กระบวนการที่เจ้าพนักงานของรัฐ จัดการให้ผู้ร้องต้องตกเป็นผู้ต้องหาและเป็นจำเลยต่อศาล เป็นกระบวนการที่ได้กระทำตามบทบัญญัติ ของกฎหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือไม่ เพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยว่า ประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ และประเด็นที่สอง การดำเนินการของเจ้าพนักงานของรัฐ ที่จัดการให้ผู้ร้องเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น ก่อให้เกิดมูลคดีอาญา หรือไม่ เพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ เป็นบทบัญญัติที่เป็นหลักประกันความยุติธรรมให้แก่ผู้ต้องหาหรือ จำเลยที่จะได้รับความยุติธรรมจากการสอบสวนและการพิจารณาที่เป็นธรรม ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือ จำเลยไม่ได้รับความยุติธรรมจากการสอบสวน มิใช่ผูกพันเฉพาะศาลที่จะต้องให้ความยุติธรรมเท่านั้น แต่ผูกพันเจ้าพนักงานในกระบวนการสอบสวนและในกระบวนการพิจารณาที่จะต้องให้ความยุติธรรม ในกรณีดังกล่าวด้วย ดังนั้นเมื่อมาตรา ๑๒๐ บัญญัติห้ามมิให้พนักงานอัยการฟ้องคดีต่อศาลเมื่อไม่ได้ มีการสอบสวนในความผิดนั้นก่อน จึงเป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ ในแง่ สิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับความยุติธรรมจากการสอบสวนหรือการพิจารณาด้วยความเป็นธรรม เพราะพนักงานอัยการสามารถอ้างมาตรา ๑๒๐ เพื่อปฏิเสธให้ความยุติธรรมดังกล่าวแก่ผู้ต้องหาหรือ จำเลยได้

กล่าวโดยสรุป ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ เป็นบทบัญญัติที่ทำลายโครงสร้างกระบวนการดำเนินคดีอาญาซึ่งอำนาจทั้งสาม คือ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และศาล ต้องงานซึ่งกันและกัน โดยต้องตรวจสอบอำนาจซึ่งกันและกัน ทำลายหลักการของกฎหมาย ซึ่งเป็นกลไกควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ ทำให้ไม่มีผลบังคับใช้ และเป็นบทบัญญัติที่พนักงานอัยการใช้อำนาจได้อย่างล้นพ้นและกระทำละเมิดต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยได้อย่างเสรี โดยไม่มีขอบเขตจำกัด

ผู้ร้องที่ ๓ ได้ยื่นคำร้องเพิ่มเติม สรุปความว่า กรณีของผู้ร้อง เมื่อพนักงานอัยการพิจารณาสำนวนการสอบสวนแล้ว จะต้องทราบว่ เนื้อหาข้อเท็จจริงในสำนวนการสอบสวนนั้นไม่สามารถฟ้องคดีได้ ผู้ร้องได้ขอให้พนักงานอัยการถอนฟ้องหรือแก้ฟ้องให้ แต่พนักงานอัยการก็ได้ดำเนินการให้ พนักงานอัยการถือว่าได้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๒๐ แล้ว เพราะคดีมีการสอบสวน จึงเห็นได้ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ มิใช่เป็นบทบัญญัติอันเป็นดุลพินิจของพนักงานอัยการ แต่เป็นบทบัญญัติให้อำนาจเบ็ดเสร็จแก่พนักงานอัยการในการใช้อำนาจสอบสวน นอกจากนี้ ผู้ร้องที่ ๓ ได้ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยรับรองสิทธิและเสรีภาพของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ ด้วยว่า

ประการแรก ผู้ร้อง ซึ่งเป็นจำเลยในคดีอาญาหมายเลขคำที่ ๕๕๐/๒๕๓๖ ของศาลอาญากรุงเทพใต้ มีสิทธิได้รับการสอบสวนและการพิจารณาคดีด้วยความเป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๔๑

ประการที่สอง การสอบสวนที่ไม่เป็นธรรมนั้น ไม่อาจจะนำมาฟ้องและดำเนินคดีกับผู้ร้องได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๔๑

ประการที่สาม การพิจารณาคดีที่ไม่เป็นธรรม เป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๔๑

ผู้ร้องขอให้วินิจฉัยว่า การกระทำของเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งใช้อำนาจรัฐในฐานะเป็นพนักงานสอบสวนได้ใช้อำนาจรัฐโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และมีได้ปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยกระทำต่อผู้ร้องให้ตกเป็นผู้ต้องหา จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๑ และขัดต่อหลักรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๔๓ และหากศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ผู้ร้องก็ขอให้วินิจฉัยเพื่อรับรองสิทธิของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๕๑ และผู้ร้องได้ยื่นคำร้องเพิ่มเติมว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจพิจารณาบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด จะใช้บังคับแก่คดีหรือไม่ ขอให้วินิจฉัยประเด็นเพียงว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ หรือไม่ เท่านั้น

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม เอกสารประกอบคำร้อง คำแถลงของผู้ร้อง และคำชี้แจงของผู้เกี่ยวข้อง เห็นว่ากรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัยได้ และเห็นว่ามิมีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

๑. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่

๒. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่

ประเด็นที่ ๑ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖ บัญญัติว่า “อำนาจศาล อำนาจผู้พิพากษา อำนาจพนักงานอัยการและอำนาจพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ในการที่จะปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ต้องเป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับทั้งหลายอันว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรม และระบุนโยบายและหน้าที่ของผู้พิพากษา หรือซึ่งว่าด้วยอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจนั้นๆ” พิจารณาแล้ว เห็นว่า มาตรา ๑๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ และเจ้าพนักงานไว้อย่างกว้างๆ ในการที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วยองค์กรและเจ้าพนักงานนั้น ๆ บัญญัติไว้ เช่น

อำนาจศาลและอำนาจของผู้พิพากษา เป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลต่างๆ พระธรรมนูญศาลยุติธรรม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นต้น

อำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการ เป็นไปตามพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๕๘ ที่ให้อำนาจอธิบดีกรมอัยการหรืออัยการสูงสุดวางระเบียบกรมอัยการหรือระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการเป็นหลักว่า พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอย่างไรบ้าง เช่น ระเบียบกรมอัยการว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็นต้น

อำนาจหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครอง เป็นไปตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

อำนาจหน้าที่ของตำรวจ เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนของอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ที่เป็นพนักงานสอบสวน จะระบุไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖ ประกอบกับมาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๑ ซึ่งบัญญัติให้อำนาจสอบสวนความผิดอาญาที่กระทำในราชอาณาจักร แก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ปลัดอำเภอ และข้าราชการตำรวจ ซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรี หรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป เป็นผู้ที่มีอำนาจสอบสวนความผิดอาญาภายในเขตอำนาจที่กำหนด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖ จึงเป็นบทบัญญัติที่ไม่ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ

สำหรับข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ ข้อ ๒.๕ ที่ระบุว่าให้อธิบดีกรมตำรวจเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนทั่วราชอาณาจักรและมีอำนาจสั่งการเกี่ยวกับคดี ได้ทุกกรณี ซึ่งเป็นการกำหนดเขตอำนาจการรับผิดชอบในการดำเนินคดีอาญาของเจ้าพนักงานตำรวจนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ประกาศใช้ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว ซึ่งเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ ฯ ดังนั้น การออกข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจึงมีความหมาย เพียงว่า ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ฯ เป็นการให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานตำรวจที่จะปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งเป็นไปตามอำนาจตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ ฯ เท่านั้น สำหรับคำสั่งแต่งตั้งพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตามคำสั่งกรมตำรวจที่ ๘๖๑/๒๕๓๖ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๓๖ และการกระทำของพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว เป็นการปฏิบัติตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ฯ

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยและคำสั่งดังกล่าวมิได้ออกโดยองค์กรที่ใช้ อำนาจนิติบัญญัติจึงไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ทั้งนี้ ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น ตามที่ผู้ร้องที่ ๑ และผู้ร้องที่ ๒ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย และคำสั่งดังกล่าว รวมถึงการกระทำของพนักงานสอบสวนว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงไม่อยู่ใน อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ประเด็นที่ ๒ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

การที่ผู้ร้องที่ ๓ อ้างว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ ขัดหรือแย้งต่อหลักรัฐธรรมนูญ หรือรัฐธรรมนูญมาตราต่าง ๆ ดังนี้

๑. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีใดต่อศาล โดยมีได้มีการสอบสวนในความผิดนั้นก่อน” เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยย่อมมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม” จึงใช้บังคับไม่ได้ตามมาตรา ๖ เพราะพนักงานอัยการอาจฟ้องคดีใดต่อศาลได้โดยการสอบสวนที่ไม่เป็นธรรม หรืออีกนัยหนึ่งมาตรา ๑๒๐ เป็นบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเฉพาะของบุคคลที่ถูกพนักงานอัยการฟ้องคดีต่อศาลโดยจะต้องมีการสอบสวนคดีนั้นก่อนเท่านั้น แต่มิได้คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลว่าจะต้องมีการสอบสวนที่เป็นธรรม พนักงานอัยการจึงจะมีอำนาจฟ้องคดีได้ นั้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ห้ามมิให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีใดต่อศาล โดยมีได้มีการสอบสวนในความผิดนั้นก่อน อยู่ในขั้นตอนเบื้องต้นของการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก่อนคดีจะขึ้นสู่การพิจารณาของศาล โดยคดียังอยู่ในขั้นปฏิบัติเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหาร โดยการสอบสวนตามมาตรานี้จะต้องเป็นการสอบสวนที่ถูกต้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานับแต่การเริ่มต้นจับกุม การตรวจค้นโดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจและการสอบสวนนั้นต้องชอบด้วยกฎหมาย ถ้าหากการสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยเหตุประการใดก็ตาม ต้องถือเสมือนว่าไม่มีการสอบสวนเช่นเดียวกัน มาตรา ๑๒๐ จึงหมายถึงการสอบสวนที่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พนักงานอัยการจึงจะมีอำนาจฟ้องคดีได้ และการสอบสวนที่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องย่อมถือได้ว่าเป็นการสอบสวนที่เป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ แล้ว ดังนั้น ที่ผู้ร้องอ้างว่าความในมาตรา ๑๒๐ ดังกล่าวมีความหมายในทางกลับกันด้วยว่า แม้การสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เป็นธรรม พนักงานอัยการก็ฟ้องคดีได้นั้น จึงเป็นการแปลกฎหมายที่ไม่ต้องด้วยเจตนารมณ์ของบทบัญญัติดังกล่าวและขัดต่อหลักการที่ศาลยุติธรรมใช้บทบัญญัตินี้ในการวินิจฉัยคดีอาญามาเป็นเวลาช้านานแล้ว ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ จึงเป็นบทบัญญัติที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑

๒. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือหลักรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่รับรองและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ ไม่มีข้อความใด ๆ ที่เป็นการละเมิด ติตรอน หรือจะกระทบกระเทือนต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ ในทางตรงกันข้าม การที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ บัญญัติเป็นเงื่อนไขไว้ว่าต้องมีการสอบสวนก่อนที่พนักงานอัยการจะมีอำนาจยื่นฟ้องคดีต่อศาลได้นั้น ก็เป็นมาตรการสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลย การที่ผู้ร้องอ้างว่าพนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน รวมทั้งศาลยุติธรรมจะไม่เคารพหรือคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของผู้ร้อง นั้น ซึ่งที่จริงแล้วก็เท่ากับเป็นการอ้างว่า เจ้าพนักงานของรัฐดังกล่าวละเมิดหรือละเลยการปฏิบัติหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย รวมถึงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ ด้วย ไม่อาจถือเป็นเหตุที่จะกล่าวอ้างได้ว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อหลักรัฐธรรมนูญ หรือรัฐธรรมนูญตามมาตราที่กล่าวถึงข้างต้น เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยให้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

๓. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เพราะคุ้มครองบุคคลตามกฎหมายไม่เท่าเทียมกัน กล่าวคือ เมื่อมีการสอบสวนแล้ว พนักงานอัยการจะฟ้อง หรือไม่ฟ้องคดีก็ได้ ถ้าไม่ต้องการฟ้องก็สามารถยกปัญหาว่าการสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือคดีไม่มีมูล จะเลือกปฏิบัติกับผู้ใดอย่างไรก็ได้

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ ไม่มีข้อความใด ที่เปิดช่องให้พนักงานอัยการเลือกปฏิบัติตามอำเภอใจดังที่ผู้ร้องอ้าง เพราะการที่พนักงานอัยการยื่นฟ้องบางคดี แต่ไม่ยื่นฟ้องบางคดีได้นั้น มิใช่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ต้องหาหรือจำเลย แต่เป็นการใช้ดุลพินิจที่จำเป็นในการพิจารณาพยานหลักฐานเป็นกรณีๆ ไป แล้วจึงตัดสินใจสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดี โดยขึ้นอยู่กับข้อพิจารณาว่าพยานหลักฐานที่ได้รวบรวมมามีเพียงพอที่จะพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้วหรือไม่ ซึ่งก็เป็นการสอดคล้องกับเหตุผลที่ได้ตรามาตรา ๑๒๐ ไว้ตั้งแต่แรกนั่นเอง ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ จึงเป็นบทบัญญัติที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

๔. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน...และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ประชาชน” นั้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ ไม่มีข้อความใด ที่ให้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะละเลยหรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามหน้าที่ดังกล่าว แต่เหตุผลที่แท้จริงของผู้ร้องก็คือ พนักงานอัยการและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐมิได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๐ นั้นเอง ทั้งนี้ เป็นคนละประเด็นกับที่ผู้ร้องอ้างว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๐ หนึ่ง วรรคสามของมาตราเดียวกันนี้บัญญัติว่า “ในกรณีที่บุคคล... ละเลยหรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามหน้าที่...บุคคลผู้มีส่วนได้เสียย่อมมีสิทธิขอให้บุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือผู้บังคับบัญชาของบุคคลดังกล่าว ชี้แจงแสดงเหตุผลและขอให้ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง...ได้” ฉะนั้น ผู้ร้องจึงมีสิทธิที่จะดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๐ ได้อยู่แล้ว ไม่เป็นเรื่องที่ผู้ร้องจะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ได้

๕. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๓ วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “ถ้อยคำของบุคคลซึ่งเกิดจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิง หลอกลวง ถูกทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบประการใดๆ ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้” นั้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ มิได้บัญญัติข้อความใดที่อาจแปลความไปได้ว่าเป็นการละเมิดข้อห้ามตามรัฐธรรมนูญดังกล่าว แต่การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๓ วรรคสอง ก็เป็นเรื่องที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสองได้บัญญัติเกี่ยวกับกลไกและกระบวนการทางยุติธรรมที่ผู้ร้องมีสิทธิที่จะดำเนินการได้อยู่แล้ว กล่าวคือ มาตรา ๒๕ วรรคสอง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้” ฉะนั้น จึงเป็นกรณีที่ผู้ร้องจะต้องยกบทบัญญัติมาตรา ๒๕๓ ของรัฐธรรมนูญขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลยุติธรรม ซึ่งกำลังพิจารณาคดีของผู้ร้องอยู่ แต่ไม่ใช่เป็นกรณีที่ผู้ร้องสามารถขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๓ วรรคสองได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า กรณีอื่นๆ ที่ผู้ร้องอ้างว่ามีการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตามที่รัฐธรรมนูญมาตราต่างๆ รับรองไว้ นั้น ผู้ร้องย่อมสามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ แต่ทั้งนี้ไม่ใช่เป็นกรณีที่ผู้ร้องจะใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยให้ได้

ส่วนปัญหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีของผู้ร้องทั้งสามที่ถูกฟ้องยังศาลยุติธรรมนั้น ผู้ร้องอ้างว่า อธิบดีกรมตำรวจได้แต่งตั้งพนักงานสอบสวนกองปราบปรามทำหน้าที่สอบสวนผู้ร้อง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่มีอำนาจสอบสวน และการกระทำความผิดที่ผู้ร้องถูกฟ้องยังไม่เกิดขึ้น พยานหลักฐานต่างๆ พนักงานสอบสวนได้มาโดยการวางแผนล่อลวงของเจ้าพนักงานตำรวจ มีการใช้ราษฎรที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนเข้ามาเกี่ยวข้อง มีการหลอกล่อจับกุมผู้ร้องบางคนที่บ้านผู้มีชื่อซึ่งถูกระบุว่าจะถูกฆ่า และได้สอบสวนขยายผลไปจับผู้ร้องบางคนโดยปราศจากพยานหลักฐาน ข้อเท็จจริงตามฟ้องไม่มีในสำนวน พนักงานอัยการบรรยายฟ้องคดีโดยบิดเบือนข้อเท็จจริง เพื่อให้การกระทำความผิดประกอบของความผิด ฯลฯ ตามข้ออ้างในคำร้องของผู้ร้องที่ ๓ ข้อ ๑ ถึงข้อ ๑๒ ดังที่กล่าวไว้ในตอนต้นนั้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้ออ้างดังกล่าวเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ซึ่งผู้ร้องที่ ๓ อ้างว่าได้เกิดขึ้นแก่คดีที่ผู้ร้องถูกฟ้องนั้น เป็นอำนาจของศาลยุติธรรมที่จะพิจารณา

ข้อที่ผู้ร้องที่ ๓ อ้างว่า ขณะที่ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลยุติธรรม ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวนที่ไม่ชอบเป็นที่ปรากฏต่อศาลแล้ว ผู้ร้องเคยยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งพนักงานอัยการแก้ไขคำฟ้องตามข้อเท็จจริงในสำนวนการสอบสวนที่ไม่ชอบ เพื่อพนักงานอัยการจะได้ไม่มีอำนาจฟ้องหรือขอให้ศาลพิพากษายกฟ้องเพราะเป็นฟ้องที่ไม่มีคดีอาญาเกิดขึ้น ศาลก็ไม่ดำเนินการให้ตามคำร้อง แต่ศาลยังคงดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปโดยไม่คำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ร้องที่รัฐธรรมนูญรับรองและคุ้มครองไว้ตามมาตรา ๔ พิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของศาลยุติธรรมดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ที่จะพิจารณาวินิจฉัยว่า ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

สำหรับคำร้องที่ผู้ร้องที่ ๓ ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า หากศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือหลักรัฐธรรมนูญแล้ว ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเพื่อรับรองสิทธิของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๕๑ ประกอบกับมาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๕๓ ด้วยว่า

๑. ส่วนงานสอบสวนที่ ๓๗/๒๕๓๖ ของพนักงานสอบสวนตามคำสั่งกรมตำรวจที่ ๘๖๑/๒๕๓๖ เป็นการสอบสวนที่ไม่เป็นกรรม

๒. ผู้ร้องในฐานะเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิที่ได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีที่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นกรรม

พิจารณาคำขอตามข้อ ๑ และข้อ ๒ ข้างต้นแล้วเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำขอตามข้อ ๑ ส่วนคำขอตามข้อ ๒ นี้ ศาลรัฐธรรมนูญไม่จำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัย เพราะหลักการที่ผู้ร้องยกขึ้นอ้างนี้ ได้มีบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งแล้วในรัฐธรรมนูญมาตราต่างๆ ซึ่งเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานของรัฐทุกฝ่ายจำเป็นต้องเคารพและปฏิบัติตามอยู่แล้ว และเห็นว่า บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๗ มิใช่บทบัญญัติให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นบทบัญญัติที่เป็นหลักการกว้างๆ ว่า สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาลและองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายเท่านั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่มีอำนาจวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ ให้คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพแก่ผู้ร้องที่ ๓ เป็นการเฉพาะได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖ เป็นบทบัญญัติที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ เป็นบทบัญญัติที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๔๑ และมาตรา ๒๔๓ ส่วนคำขออื่นไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายชัยอนันต์ สมุทวณิช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายประเสริฐ นาสกุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปรีชา เฉลิมวิชัย	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุจินดา ยงสุนทร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุวิทย์ ชีรพงษ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอนันต์ เกตุวงศ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอิสสระ นิติทัณฑ์ประภาศ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอูระ หวังอ้อมกลาง	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

